

Tretjernhøla

**

Referanse:

Hertzberg M. 2020. Naturverdier for lokalitet Tretjernhøla, registrert i forbindelse med prosjekt Frivilligvern 2019. NaRIN faktaark. BioFokus. (Weblink til alle bildene fra lokaliteten: <https://biofokus.no/narin/?nid=7819>)

Referansedata

Fylke: Akershus

Kommune: Lørenskog

H.o.h.: 250-320 moh

Areal: 231 daa

Prosjektilhørighet: Frivilligvern 2019

Inventør: MAH

Vegetasjonssone: sørboreal 80% (ca 180daa) boreonemoral 20% (ca 50daa)

Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

Undersøkellesområdet er befart av BioFokus gjennom ordningen med frivillig vern, i regi av Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Oslo og Akershus og grunneier. Det avgrensede forvaltningsområdet ligger mellom Skålsjøen og Drettvannet i Østmarka, rett sør for Losby, i Lørenskog kommune i Akershus. Området utgjør et lavereliggende areal med partier med rolig terreng og en bratt vestvendt lisiide. Området har middels topografisk variasjon.

Området har for det meste fattig berggrunn og i hovedsak tynt løsmassedekke, men området domineres av arealer med høy og middels høy bonitet. Vegetasjonen er variert med hovedsakelig middels variasjon innenfor fattige typer, men med mindre innslag av rikere vegetasjonstyper. Dominerende treslag er gran, og det er også en del furu og innslag av osp, bjørk, rogn, svartor og selje.

Skogen kan betegnes som gammel og til tider nokså en-sjiktet, men også med partier med god sjiktning. Gamle trær av både gran og furu er vanlig, og spredt finnes det også gamle osp, bjørk og svartor. I partier er det forholdsvis mye død ved og god kontinuitet i den døde veden med god spredning både i dimensjoner og nedbrytningsstadier. Liggende og stående død ved er for det meste begrenset til kjerneområdene, men enkelte forekomster finnes også utenfor disse arealene. Mindre lommer med noe yngre skog finnes.

Fire kjerneområder er avgrenset innenfor verneforslaget - to lokaliteter med gammel granskog med A-verdi (dog i det nedre sjiktet av skalaen), én lokalitet med rik barskog (rødlistet type høgstaudegranskog NT) med B-verdi, samt én mindre lokalitet med gammelt ospesholt med C-verdi. Noe fattig og rik sumpskog forekommer innenfor det ene kjerneområdet. Av rødlistede arter er det registrert prikkporekjuke (EN), lodnepuslelav (EN), lappkjuke (EN), skyggekyuke (VU), svartonekjuke (NT) og gubbeskjegg (NT). Signalartene lungenever, gammelgranlav, krusfellmose, duftskinn og piggbroddsopp ble også registrert. Det er potensiale for flere interessante arter knyttet til fuktig skog og død ved, samt solvarm furuskog.

Lokalitet "Tretjernhøla" anses som et middels godt arrondert område med stor grad av urørthet de siste tiårene. "Tretjernhøla" skårer middels på de målte gammelskogsparemetere, og det skårer middels på stedsbetingete parametere som topografisk variasjon, vegetasjonsvariasjon og treslagsvariasjon og lavt på rikhet. Funn av 6 rødlistearter i ulike organismegrupper, hvorav 4 av artene er truet samt potensiale for flere kravfulle arter, gir høy skår for parameteren artsmangfold. Området skårer lavt på størrelse og får kun middels på arrondering da det er såpass lite med fare for potensiell kanteffekt. De største kvalitetene ved området er knyttet til gammel granskog med mye død ved, samt rike og fuktige utforminger, og det vurderes samlet som et verneverdig område med regional verdi (**).

"Tretjernhøla" vil i middels grad bidra til inndekning av mangler i skogvernet (Framstad et al. 2017). Området dekker i første rekke opp viktige mangler knyttet til inndekning av viktige naturtyper - gammel granskog. Vernebehov av gammel granskog i Oslo og Akershus regnes som middels udekket.

Feltarbeid

Området er undersøkt av Maria K. Hertzberg (BioFokus) i oktober 2019. Tilbudsarealet anses som godt nok undersøkt for å kunne presentere en nær optimal avgrensning av verneverdig areal innenfor de gitte arbeidsgrensene, og for å kunne foreta en rimelig sikker verddivurdering av området i henhold til gjeldene metodikk. Dette blant annet i støtte av høyoppløselige ortofoto.

Tidspunkt og værrets betydning

Været og tidspunktet for feltarbeid var gunstig med hensyn til kartlegging av alle ettersøkte organismegrupper (karplanter, moser, lav, jord- og vedboende sopp).

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området inngår i arbeidet med frivillig skogvern i regi av Miljødirektoratet, Fylkesmannen og grunneiere. Tilbudsområdet som er vurdert omfattet et areal på 231 daa.

Tidligere undersøkelser

En større lokalitet med 'gammel barskog' (C-verdi) finnes innenfor undersøkt areal. Denne er tidligere registrert i forbindelse med kartlegging av nøkkelbiotoper i skog i Lørenskog og Rælingen kommune i 1998 og 1999 (Blindheim, T. 1999, Naturbase 2020). I tillegg ble det i 2000 registrert tre svært viktige (A-verdi) 'naturlig fisketomme innsjøer og tjern' (Strand 2000, Naturbase 2020). Det er ingen MiS-figurer i undersøkelsesområdet. Flere arter er funnet i området tidligere (Arts-

kart 2020), både arter med signalverdi og rødlistede arter, knyttet til gammel granskog og fiskeløse tjern. Tidligere er det registrert granrustkjuke, duftskinn, gubbeskjegg (NT), svartsoneskjuke (NT), rynkeskinn (NT), gammelgranlav, nordpadde, småsalamander, storsalamander (NT), orrfugl. En del billegfunn er også tidligere registrert innenfor undersøkt areal.

Beliggenhet

Verneforslaget ligger mellom Skålsjøen og Drettvannet i Østmarka, rett sør for Losby, i Lørenskog kommune i Akershus.

Naturgrunnlag

Topografi

Verneforslaget utgjøres av en vestvendt lise med tilhørende flattere terreng i nedkant.

Geologi

Berggrunnen består i hovedsak av fattigere bergarter som gabbro, dioritt, tonalitt, men i sørvest er det noe rikere innslag med granat-biotittgneis, biotitt-muskovittgneis og stedvis amfibolitt og kalksilikatlinser. Løsmasselaget er stort sett tynt til fraværende, men i de flattere terrengpartiene i nedkant av brattskrenten er det større arealer med torv og myr. Boniteten er for det meste høy og middels høy, mindre arealer er også på lav bonitet.

Klima

De slakere partiene i nedkant av bergveggen har et fuktig lokalklima, mens de øvre mer soleksponerte (vestvendte) lisdene er noe tørrere.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Vegetasjonen domineres av fattige typer som blåbærskog, bærlyngskog, og på de skrinne arealene øst i området er det lyngskog. Der det er litt rikere berggrunn og der jordsmonnet er noe bedre er det partier med svak lågurtskog, svak bærlyng-lågurtskog og lågurtskog med blant annet blåveis, snerprørkvein, storkransmose, skogfiol, hengeaks, skogsvingel, liljekonvall og legeveronika. Kildepåvirkete rike partier dekker et svært lite areal, men her er det høgstaudeskog med skogstjerneblom, spriketormose, strutseving, myske og sumphaukeskjegg, samt kildemoser. Deler av verneforslaget kan betegnes som fattig sumpskog, men i partier er det rikere sumpskog med mye takrør, og også noe fredløs, spriketormose, mjørdurt, hvitbladistel, myrhatt, kildemoser og elvesnelle. Tresjiktet i de forsumpede partiene består i stor grad av gran og noe bjørk, men der det er rikere er det også mindre innslag av svartor. Tresjiktet i verneforslaget domineres av gran, men det er også en del furu, og innslag av bjørk, rogn og selje. I nordvest er det et mindre ospesholt, og osp finnes også spredt i hele området.

Skogstruktur og påvirkning

Skogen er gammel, kompakt og stort sett flersjiktet og med god aldersspredning. I partier er den også nokså en- til tosjiktet og svakt aldersspredt. Gammel gran og furu på 120-150 år er vanlig, og eldre trær av furu og gran forekommer også. Gamle grove osp og bjørk finnes spredt i hele verneforslaget, og i de forsumpede arealene er det enkelte gamle svartor. Innenfor kjerneområdene er det partier med forholdsvis mye død ved og god kontinuitet i den døde veden, med spredning både i størrelser og nedbrytningsstadier. Her er det forholdsvis mye læger, særlig av gran, men også noe av osp og furu, og gadd finnes spredt. I sumpskogen er det også en del død ved av gran og mindre innslag av død ved av svartor. I det ene kjerneområdet er det en del gadd og læger av osp. Utenfor kjerneområdene er det mindre død ved, men med noe gadd og læger og enkelte gamle graner finnes spredt. Nord og sør i verneforslaget er det partier med plantet ung til eldre granskog. Disse partiene utgjør en forholdsvis liten del av verneforslaget og er derfor inkludert i avgrensningen.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Tretjernhøla. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Høgmyrkollen vest

Naturtype: Gammel granskog - Gammel lavlandsgranskog
BMVERDI: A

Areal: 66,5daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av Maria K. Hertzberg (BioFokus) i 2019 i forbindelse med ordningen Frivillig vern på oppdrag for Miljødirektoratet og Fylkesmannen. Lokaliteten er tidligere registrert av BioFokus ifm. kartlegging av nøkkelbiotoper i skog i Lørenskog og Rælingen kommune i 1998 og 1999 (Blindheim, T. 1999). Kartleggingen den gang var del av arbeidet med nye skogbruksplaner. Metodikk for avgrensning og verddivurdering følger DN-håndbok 13, men er tilpasset nyere faktaark utarbeidet i 2014. For beskrivelse av vegetasjon er NiN 2.0 lagt til grunn. Under feltarbeidet er det fokusert på dokumentasjon av rødlistete- og andre signalarter innen organismegrupperne karplanter, moser, lav og sopp. Rødlistekategorier følger 2015-utgaven for arter og 2018-utgaven for naturtyper. Ny avgrensning og beskrivelse ertsatter gammel lok. BN00011207.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter et flattere parti vest for Høgmyrkollen i Østmarka. I vest og sør avgrenses biotopen av myrer, i øst av en bratt skrent. Berggrunnen er stort sett fattig, men med rikere innslag i sør-sørvest. Løsmassedekket er stort sett tynt, men det er også noe torv, og boniteten er middels til høy.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen består av 'gammel granskog' med utforming 'gammel lavlandsgranskog'. Noe 'gammel sumpskog' med utforming 'gammel gran- og bjørkesumpskog' inngår i forsøkninger. Vegetasjonen består i stor grad av blåbærskog. I skråninger er det innslag av litt rikere svak lågurtskog med blant annet snørørkvein, liljekonvall og legeveronika. Tresjiktet domineres av gran, men det er også innslag av furu, bjørk, rogn og selje. Deler av lokaliteten kan betegnes som fattig sumpskog med mye gran og noe bjørk. I sørvest og flekkvis er det også mindre partier med noe rikere sumpskog med fredløs, spriketormose, mjødur, hvitbladistel, myrhatt, takrør og elvesnelle, og med gran og enkelte svartor i tresjiktet.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen varierer noe i alder og sjiktning, men med for det meste gammel skog og med partier som er to-sjiktet og flersjiktet. Død ved-mengden varierer en del innenfor lokaliteten, men i partier er det forholdsvis mye læger, særlig av gran, og denne er både i forskjellige dimensjoner og nedbrytningsstadier, og det er middels til god kontinuitet i død ved. I vest er det et par roser med billedrepte graner, i tillegg er det spredte gadd av bjørk, gran og furu. Et par grove bjørker finnes, forøvrig er gjennomsnittsdiameteren relativt lav. Det er spor etter eldre hogster i lokaliteten og helt i sørvest i ytterkant av avgrensningen er det anlagt en nyere rasteplass tett opp til stien.

Artsmangfold: Det er både tidligere og i denne omgang gjort funn av flere signalarter og rødlistede arter knyttet til død ved og noe kontinuitet i tresjiktet. Av signalarter knyttet til gammel granskog kan det nevnes granrustkjuke, duftskinn, gammelgranlav, og rødlistearter - prikkporekjuke (EN), lodnepuslelav (EN), svartsoneskjule (NT), gubbeskjegg (NT) og rynkeskinn (NT). Mulig lappkjuke (EN) ble også funnet, men denne var for medtatt til å bestemme sikkert. Krusfellmose og svartburkne ble funnet på bergveggene inntil sumpskogen. Foruten lodnepuslelav og prikkporekjuke, er dette forholdsvis vanlige arter i gammel granskog, men det er potensiale for flere kravfulle arter, særlig knyttet til død ved av gran og gamle graner i et miljø med stabilt høy luftfuktighet.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten befinner seg i et skogdekt landskap, og med flere avgrensede gamle barskoger i nærheten. Trolig finnes det også flere mindre lommer med gammel barskog som ikke er fanget opp.

Verdivurdering: Det er snakk om en middels stor lokalitet med moderate mengder gammelskogelementer og med død ved i forskjellige nedbrytningsstadier. Vegetasjonen er stort sett fattig, men med innslag av rikere typer, og større deler av skogen står på god bonitet. Det er gjort få artsfunn, men det er gjort funn av to sterkt truede (EN) arter, og tre er i kategorien nær truet (NT). Det er et visst potensiale for flere kravfulle arter, særlig knyttet til død ved og stabilt høy luftfuktighet. Tilsammen tilsier dette verdi svært viktig (A-verdi), men i nedre sjiktet av denne verdien. Landskapsøkologi og nærhet til andre lommer med gammel barskog vektlegges i den endelige verdivurderingen.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten er ikke avhengig av skjøtsel og de skoglige kvalitetene bevares best dersom de får utvikle seg fritt.

2 Høymyrholtet SV

Naturtype: Rik barskog - Høgstaudegranskog
BMVERDI: B

Areal: 5,5daa

Innledning: Lokaliteten er nykartlagt av Maria K. Hertzberg (BioFokus) i 2019 i forbindelse med ordningen Frivillig vern på oppdrag for Miljødirektoratet og Fylkesmannen. Metodikk for avgrensning og verdivurdering følger DN-håndbok 13, men er tilpasset nyere faktaark utarbeidet i 2014. For beskrivelse av vegetasjon er NiN 2.0 lagt til grunn. Under feltarbeidet er det fokusert på dokumentasjon av rødlistete- og andre signalarter innen organismegruppene karplanter, moser, lav og sopp. Rødlistekategorier følger 2015-utgaven for arter og 2018-utgaven for naturtyper.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter en grunn kløft på sørvestsiden av Høymyrholtet ved skålsjøen i Østmarka. I øst avgrensnes lokaliteten av en bratt skrent, i nord, sør og vest av ungskog eller mindre rik skog. Berggrunnen er stort sett fattig med gneis, men med innslag av rikere kalksilikatlinser, og boniteten er høy.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen består av 'rik barskog' med utforming 'høgstaudegranskog', samt utforming 'lågurtsgranskog' opp langs sidene. Høgstaudegranskog er vurdert som nær truet på rødlista for naturtyper (Artsdatabanken 2018). I de kildepåvirkete rike partiene er det blant annet skogstjerneblom, spriketormose, strutseving, myske og sumphaukeskjegg. Opp langs sidene og i tørrere rike partier er det blant annet snørørkvein, skogsvingel, storkransmose, blåveis, skogfiol og hengeaks. Tresjiktet består i stor grad av gran, men noe rogn, bjørk og osp inngår også.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er overveiende gammel, med noe eldre-ynge partier, og godt sjiktet. I partier er det en god del forekomster av gammelskogelementer som stor gadd og læger av gran, og denne varierer også i nedbrytningsgrad noe som tilsier forholdsvis god kontinuitet i den døde veden. Enkelte grove trær av rogn, bjørk og osp forekommer.

Artsmangfold: Foruten funn av signalarten piggbroddsopp på en grov granlåg, er det ikke funnet noen interessante eller rødlistede arter i lokaliteten. Det er et visst potensiale for interessante arter knyttet til grov død ved (sopp og moser) og gamle trær (lav), samt tildels rik bakke (jordboende sopp).

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten befinner seg i et skoglandskap med flere kartlagte skoglokalteter, og er trolig en viktig del av et større nettverk med skoglommer med forholdsvis god kontinuitet.

Verdivurdering: Det er snakk om en forholdsvis liten lokalitet, men som er lite påvirket av nyere inngrep og derfor kan betegnes som inntakt. Lokaliteten har meget velutviklede habitatkvaliteter med rik lågurtmark, samt rike sigevannspåvirkete partier. I tillegg inngår rødlistet naturtype høgstaudegranskog. Stedvis høy forekomst av elementer knyttet til gammelskog samt rik bakke, tyder på middels potensiale (muligens høyt) for rødlistede arter knyttet til død ved og rik bakke. Tilsammen tilsier dette verdi viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: De skoglige kvalitetene er ikke avhengig av inngrep og vil utvikle seg best uten noen form for skjøtsel.

3 Høgmyra V

Naturtype: Gammel granskog - Gammel lavlandsgranskog
BMVERDI: A

Areal: 30,9daa

Innledning: Lokaliteten er nykartlagt av Maria K. Hertzberg (BioFokus) i 2019 i forbindelse med ordningen Frivillig vern på oppdrag for Miljødirektoratet og Fylkesmannen. Metodikk for avgrensning og verdivurdering følger DN-håndbok 13, men er tilpasset nyere faktaark utarbeidet i 2014. For beskrivelse av vegetasjon er NiN 2.0 lagt til grunn. Under feltarbeidet er det fokusert på dokumentasjon av rødlistete- og andre signalarter innen organismegruppene karplanter, moser, lav og sopp. Rødlistekategorier følger 2015-utgaven for arter og 2018-utgaven for naturtyper.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter en vestvendt forholdsvis bratt lise vest for Høgmyra i Østmarka. I vest grenser den

mot naturtypelokalitet, i øst mot mer påvirket skog. Berggrunnen er fattig. Løsmassedekket er stort sett tynt og middels bonitet dominerer, men det er også partier med bedre jordsmonn og høy bonitet.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen 'gammel granskog' med utforming 'gammel lavlandsgranskog'. Noe 'gammel furuskog' med utforming 'gammel solvarm bergfuruskog' inngår på de skrinneste partiene. Vegetasjonen er stort sett fattig med bærlyngskog på de mer produktive arealene, og lyngskog der det er noe skinnere. I nord og sør er det mindre partier med svak bærlyng-lågurtvegetasjon. Tresjiktet domineres av gran og furu, men det er også innslag av selje, rogn, bjørk og osp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er flersjiktet og stort sett gammel med alder 120-150 år. Enkelte av trærne er trolig også opp mot 200 år. De største furuene på de mer produktive arealene målte rundt 40-60 cm dbh, mens grana målte 40-50 cm dbh. Gadd og læger av gran finnes jevnt over og i moderate mengder i hele lokaliteten, mens død ved av furu forekommer mer i partier, og det er god kontinuitet i den døde veden med god spredning i dimensjoner og nedbrytningsstadier. Det er også mindre innslag av død ved av osp i form av gadd og læger. Helt nord i lokaliteten er det partier med forholdsvis mye stor gadd og læger, mest av gran, men også noe av furu.

Artsmangfold: Det er i denne omgang gjort funn av flere kontinuitetskrevede arter knyttet til død ved av både gran og furu. Svartsonekjuke (NT) ble registrert på flere granlæger jevnt over i hele lokaliteten. Skyggeekjuke (VU) ble registrert på en godt nedbrutt furulåg på de tørreste furudominerte arealene. Den sterkt truede lappkjuka (EN) ble funnet på flere læger av gran helt nord i lokaliteten. Dette er en art knyttet til naturskog og urskogs nær skog med høy kontinuitet i læger, og trolig er det her potensiale for flere sjeldne og rødlistede arter knyttet til død ved. Signalarten lungenever ble registrert på en gammel selje.

Fremmede arter: Ingen påviste.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten befinner seg i et skogdekt landskap, og med flere avgrensede gamle barskoger i nærheten. Trolig finnes det også flere mindre lommer med gammel barskog som ikke er fanget opp. Nærhet til andre lommer med gammel barskog bidrar til å opprettholde levedyktige populasjoner av arter knyttet til gammel barskog.

Verdivurdering: Det er snakk om en middels stor lokalitet med flersjiktet gran- og furuskog i naturskogsfasen. Det er moderate mengder med gammelskogselementer jevnt over, men i partier er det forholdsvis mye liggende og stående død ved. Kun tre rødlistearter er registrert i denne omgang, men to av disse er i kategoriene VU og EN, og det er høyt potensiale for flere sjeldne arter. Vegetasjonen er stort sett fattig, men litt rikere partier finnes. Tilsammen tilsier dette verdi svært viktig (A-verdi), men i nedre sjikt av denne verdien. Landskapsøkologi og nærhet til andre lommer med gammel barskog vektlegges i den endelige verdivurderingen.

Skjøtsel og hensyn: Naturverdiene er ikke avhengig av skjøtsel for å opprettholdes og utvikler seg best uten noen form for inngripen.

4 Tretjerna V

Naturtype: Gammel boreal lauvskog - Gammelt ospeholt
BMVERDI: C

Areal: 3,7daa

Innledning: Lokaliteten er nykartlagt av Maria K. Hertzberg (BioFokus) i 2019 i forbindelse med ordningen Frivillig vern på oppdrag for Miljødirektoratet og Fylkesmannen. Metodikk for avgrensning og verdivurdering følger DN-håndbok 13, men er tilpasset nyere faktaark utarbeidet i 2014. For beskrivelse av vegetasjon er NiN 2.0 lagt til grunn. Under feltarbeidet er det fokusert på dokumentasjon av rødlistete- og andre signalarter innen organismegruppene karplanter, moser, lav og sopp. Rødlistekategorier følger 2015-utgaven for arter og 2018-utgaven for naturtyper.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger rett nordvest for Tretjerna i Østmarka, Lørenskog. Lokaliteten grenser mot granskog på alle kanter. Berggrunnen er fattig, stedvis overdekt med et tynt løsmasselag og boniteten er middels høy.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen 'gammel boreal løvskog' med utforming 'gammelt ospeholt'. Vegetasjonen består i stor grad av blåbærskog, men med mindre innslag av svak lågurtskog. Tresjiktet domineres av gran og osp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Ospene varierer i størrelsesordenen 20-50 cm dbh, hvor flere store grove osp finnes innenfor lokaliteten med grov sprekkebark. Det er en del læger særlig av osp, men også noe gran, og det er rikelig med ospegadder. Det er god kontinuitet i den døde veden med spredning i dimensjoner og nedbrytningsgrad.

Artsmangfold: Mørk vokspigg (NT) ble funnet på grov ospelåg. Trolig er det potensiale for vedboende sopp knyttet til gadd og læger av osp. Ospene ble ikke nøye undersøkt, men det er potensiale for kravfulle lav og mose knyttet til rikbarkstrær med grov bark. Det er også noe potensiale for vedboende sopp knyttet til gran.

Fremmede arter: Ingen påviste.

Del av helhetlig landskap: Selv små forekomster som denne lokaliteten vil ha en verdi mtp. å opprettholde bestander av arter knyttet til slike miljøer, særlig dersom det finnes andre lommer med ospehog i nærheten.

Verdivurdering: Det er snakk om en ganske liten lokalitet uten noe særlig artsfunn. Skogen kan betegnes som eldre-gammel med mange grove osp og med en del død ved, og trolig er det potensiale for interessante arter knyttet til død ved av osp og grov ospebark. Tilsammen tilsier dette verdi lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Naturverdiene er ikke avhengig av skjøtsel for å opprettholdes og fri utvikling vil være det beste for det biologiske mangfoldet.

Artsmangfold

Det ble gjort flere funn av kontinuitetskrevede arter knyttet til liggende død ved av både gran, furu og osp. Svartsonekjuke (NT) ble registrert spredt og på flere granlæger i hele verneforslaget. Lappkjuka (EN) ble registrert på flere granlæger nord i verneforslaget og tyder på urskogs nær skog med høyt potensiale for flere sjeldne og rødlistede arter knyttet til høy kontinuitet i død ved. Skyggeekjuke (VU) ble registrert på en godt nedbrutt furulåg i de høyereliggende og skinnere furuskogspartiene, og tyder på potensiale for flere interessante arter knyttet til gammel furuskog med død ved. Det er potensiale for flere interessante arter, særlig av lav, knyttet til et miljø med stabilt høy luftfuktighet. Prikkporekjuke (EN) ble funnet på godt nedbrutt granlåg og lodnepuslelav (EN) ble registrert på en godt nedbrutt stubbe og tyder på potensiale for flere fuktighetskrevede arter, og gubbeskjegg (NT) ble registrert på en gran i sumpskogspartiene. Mørk vokspigg (NT) ble registrert på ospelåg. Andre nevneverdige arter er signalartene lungenever på gammel selje, piggbroddsopp, duftskinn og gammelgranlav, samt krusfellmose og svartburkne som ble funnet på bergveggene ut mot sumpskogen.

Tabell: Artsfunn i Tretjernhøla. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 1 betyr enten at artsfunnet ikke er tallfestet og er én lokalitet, der begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt, eller at det faktisk er ett individ. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerne-område (nr)
Lav	Alectoria sarmentosa	gubbeskjegg	NT	2	1 ₂
	Micarea hedlundii		EN	1	1 ₁
Sopper	Amylocystis lapponica	lappkjuke	EN	3	3 ₃
	Anomoporia kamschatica	skyggekjuke	VU	1	3 ₁
	Asterodon ferruginosus	piggbroddsopp		2	2 ₂
	Cystostereum murrayi	duftskinn		2	1 ₂
	Mycoacia fuscoatra	mørk vokspigg	NT	1	4 ₁
	Phellinus nigrolimitatus	svartsonekjuke	NT	4	3 ₄
	Skeletocutis jelicii	prikkporekjuke	EN	1	1 ₁

Avgrensing og arrondering

Verneforslaget "Tretjernhøla" er et forholdsvis lite område (men hvor hele det tilbudte arealet på 231 daa regnes som verneverdig) og får derfor kun én stjerne (*) på størrelse. Noe yngre skog i sør, samt et mindre parti med plantet granskog i nord, er inkludert i forslaget. Avgrensningen inneholder mye viktig areal og kjente naturverdier knyttet til skog er stort sett fanget opp hvor tilgrensende areal for det meste består av yngre og mer påvirket skog. Hele de avgrensede naturtypene kunne med fordel vært inkludert i et eventuelt verneareal (mindre arealer er utenfor), samt en mindre sørøstvendt lise nord for verneforslaget, og våtmarkene. Arealet som foreslås er forholdsvis lite og det er en viss fare for kanteffekter på sikt. Verneforslaget får derfor kun to stjerner på arrondering (**).

Vurdering og verdisetting

Verneforslaget skårer høyt på urørthet, og middels på parameterne knyttet til gammelskog slik som død ved mengde, død ved kontinuitet og gamle trær. Det meste av skogen kan karakteriseres som gammel, men det er også mindre lommer med yngre-eldre skog uten noe særlig med gammelskogelementer. De største naturverdiene er knyttet til lommer med kontinuitetspreget, og i partier også naturskog, skog, både barblandingsskog og ospeskog, som for det meste finnes innenfor kjerneområdene. Området har forholdsvis stor variasjon innenfor vegetasjonstyper og topografi innenfor et forholdsvis lite areal, men får likevel middels skår på disse to parameterne. Rikere vegetasjonstyper som rik sumpskog, lågurtvegetasjon og noe høgstaudevegetasjon finnes i partier, men gir kun lav skår på rikhet da vegetasjonen stort sett er fattig og rikhet kun opptrer i mindre lommer. Flere sjeldne og kravfulle rødlistede arter og signalarter knyttet til skog med stabilt høy luftfuktighet og urskogs-nær skog forekommer og gir høy skår på artsmangfold. Trolig er det også potensiale for flere kravfulle arter. Kjerneområdene utgjør nesten halvparten av arealet i verneforslaget, men forslaget er forholdsvis lite og får derfor kun middels skår på arrondering. Størrelsen er også med på å trekke den totale verdivurderingen av området ned, og det verneverdige arealet regnes derfor totalt sett som regionalt verneverdig (**).

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Tretjernhøla. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bar-trær	Gamle løv-trær	Gamle edel-løvtrær	Tre-slags-fordeling	Topo-grafisk-variasjon	Vegeta-sjons-variasjon	Rik-het	Arter	Stør-relse	Arron-dering	Samlet verdi
1 Høgmyrkollen vest	***	**	**	**	*	—	*	*	**	*	***	—	—	**
2 Høgmyrholtet SV	***	**	**	**	**	—	*	*	*	***	**	—	—	**
3 Høgmyra V	***	**	**	***	*	—	*	**	**	*	***	—	—	**
4 Tretjerna V	***	***	**	*	**	—	*	*	*	*	*	—	—	**
Samlet vurdering	***	**	**	**	*	*	*	**	**	*	***	*	**	**

Mangeloppfyllelse

Avgrenset verneforslag "Tretjernhøla" vil kunne bidra til oppfyllelse av flere viktige mangler i skogvernet (Framstad et al. 2017). Av mangelnaturtyper inngår: 1) Gammel granskog (høy grad); 2) Ospedominert skog (lav grad). Dette gir høy mangeloppfyllelse på mangelnaturtyper. Det er forøvrig middels udekket vernebehov av gammel granskog i Oslo og Akershus.

På de generelle manglene gjelder: 1) lavlandsskog (middels grad); 2) høybonitetsskog (middels grad); 3) biologisk gammel skog (middels grad). På de generelle mangler gir dette middels mangeloppgyllelse. Også arealene utenfor kjerneområdene vil på relativt kort sikt kunne utvikle viktige verdier og har med det stort restaurerings- og utviklingspotensiale. Tilsammen gir dette verneforslaget middels mangeloppgyllelse.

Vurdering av mangeloppgyllelse for ulike vernemålsetninger for lokalitet Tretjernhøla.

Mangelnaturtyper: Høy mangeloppgyllelse

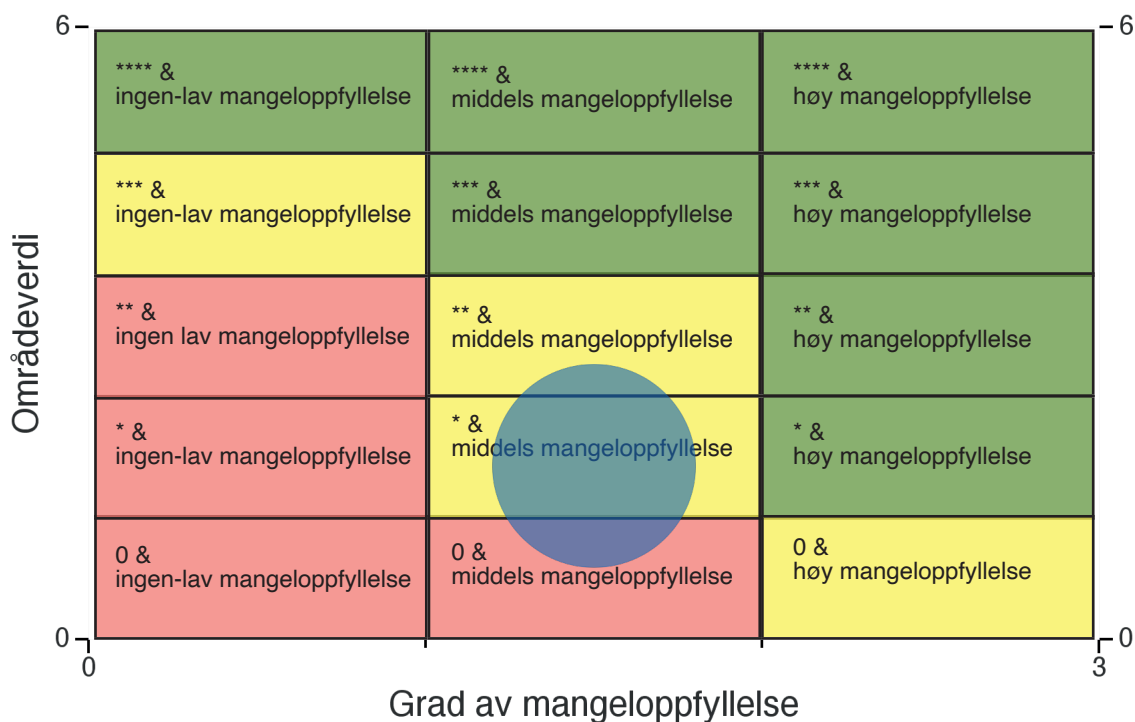
Generelle mangler (lavlandsskog, høybonitets skog og biologisk gammel skog): Middels mangeloppgyllelse

Restaurering- og utviklingspotensial: Ikke aktuell

Storområdekvaliteter: Ikke aktuell

Samlet mangeloppgyllelse: Middels mangeloppgyllelse

Figur: Blå sirkel angir området Tretjernhøla sin områdeverdi (loddrett akse) og grad av mangeloppgyllelse (vannrett akse). Fargene i figuren angir en faglig totalvurdering av områdets egnethet for vern. Figuren viser kartlagte naturverdier og mangler ved skogvernet i henhold til Framstad et al. 2017 i sammenheng. Typiske utslag kan være at områder som i dag har lav naturverdi, men som raskt kan utvikle egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, bør vurderes som kandidat for vern hvis mulig. Tilsvarende kan områder som har middels og høy naturverdi, men få egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, settes på vent fordi det da allerede er vernet mange slike områder i en regionen. Ligger den blå sirkelen helt eller delvis over grønne felter er det meget gode faglige grunner for å undersøke mulighetene for vern av området. Ligger den blå sirkelen over gule felter bør områdets egnethet vurderes nærmere. Ligger den blå sirkelen over røde felter bør vern ut fra naturfaglige grunner ikke vurderes."

Referanser

Artsdatabanken (2018). Norsk rødliste for naturtyper 2018. <https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>

Blindheim, T. 1999. Nøkkelbiotoper i skog i Lørenskog og Rælingen kommuner, Akershus http://lager.biofokus.no/sis-rapport/sistesjanse-rapport_1999-5.pdf

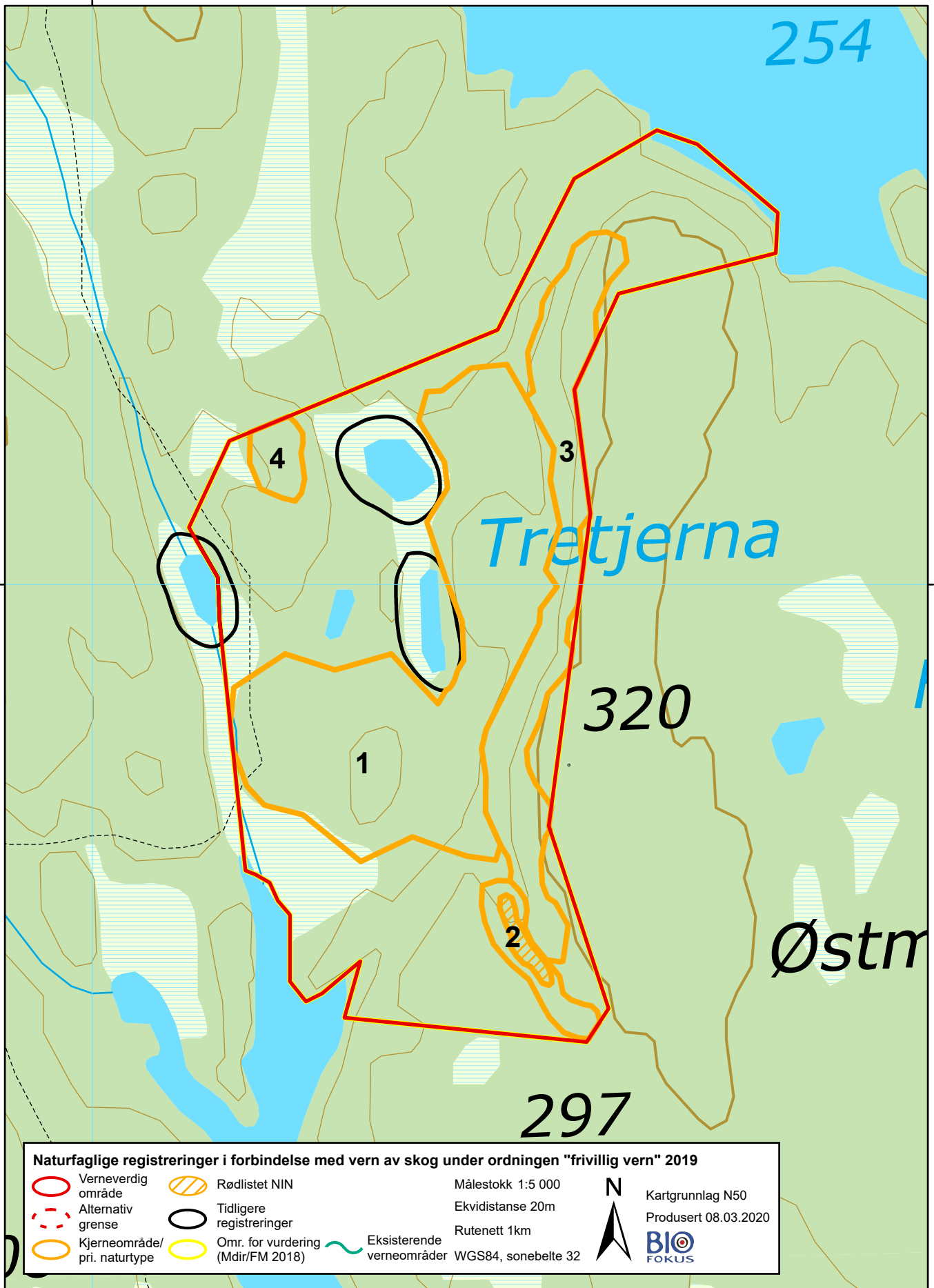
Direktoratet for naturforvaltning 2006. Kartlegging av naturtyper - Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13 2.utgave 2006.

Framstad, E. (red.), Blindheim, T., Granhus, A., Nowell, M., Sverdrup-Thygeson, A. 2017. Evaluering av norsk skogvern i 2016. Dekning av mål for skogvernet og behov for supplerende vern. NINA Rapport 1352. 149 s.

Halvorsen, R., Bryn, A., Erikstad, L. & Lindgaard, A. 2015. Natur i Norge - NiN. Versjon 2.0.0. Artsdatabanken, Trondheim.

Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge.

Moen, A., 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss, 199 s.

Bilder fra området Tretjernhøla

Deler av sumpskogsområdene sør i kjerneområdet 1. Foto: Maria K. Hertzberg

Kjerneområde 2 Foto: Maria K. Hertzberg

I partier er det en del liggende død ved. Foto: Maria K. Hertzberg

Lappkjuke (EN) nord i kjerneområde 3 Foto: Maria K. Hertzberg